

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Ob združevanju Tiskanine in Inteksa

Prihranjeni milijoni

Podjetji naj bi se združili predvidoma 1. julija

Novi ekonomski pogoji silijo tudi tekstilna podjetja k združevanju. To nujnost sta spoznala tudi delovna kolektiva Tiskanine in Inteksa v Kranju. Govorice o združevanju teh dveh podjetij so preplavile ne samo naše ožje gorenjsko področje, pač pa tudi Slovenijo; določene odmeve pa so imele tudi v državnem merilu. Žal pa moramo že takoj v uvodnih besedah poudariti, da so se priprave za združevanje tolmачile docela nepravilno; ta ukrep je bil ocenjen predvsem s stališča, kdo bo koga »požrl« oziroma, da je eno izmed teh dveh podjetij nesposobno za svoj nadaljnji samostojni obstoj. — Vsa taka naziranja so zgrešena, saj se bosta združila približno ekonomsko enako močna partnerja, ki bi lahko še vrsto let samostojno poslovala. Pri pripravah za združitev Tiskanine in Inteksa je bilo edino vodilo to, da se z združenjem ustvarijo boljši pogoji za dvig osebnih dohodkov oziroma družbenega standarda in da se pospeši uvajanje avtomatizacije, ki je s sodobnim načinom razvoja industrije neločljivo povezana.

samoupravljanje v bodočem podjetju. Dokler ne bodo potekle mandatne dobe sedanjim organom delavskega samoupravljanja, bodo ti opravljali svoje funkcije neomejeno v obeh podjetjih kakor sedaj. Po novih volitvah pa se bo za enotno podjetje formalno enotno delavski svet oziroma upravni odbor. Omenimo naj, da bo imelo to podjetje izredno močno decentralizirano delavsko samoupravljanje, saj bodo obratni delavski sveti že do združitve polno zaživel. Novo podjetje gre torej v dve skrajni smeri; v proizvodnih problemih na centralizacijo, v samoupravljanju pa na decentralizacijo.

Dokončno naj bi delavski sveti obeh podjetij razpravljali o združitvi po temeljitim proučevanju mnenj kolektiva 19. maja, prva skupna seja obeh delavskih svetov pa naj bi bila po dosedanjih predvidevanjih 9. junija. Podjetji pa bi se združili s prvim julijem.

enak primer je tudi pri prodajni mreži, predvsem pri trgovskih potnikih. Ti zaradi maloštevilnega asortimana izdelkov ne morejo v polni meri izkoristiti svojih potencialov. Po združitvi, ko bo število prodajnih artiklov znatno obsejnejše, bodo tudi trgovski potniki imeli večji uspeh, kar je v korist njim samim in podjetju obenem.

Mišljenja, da se združujeta podjetji Inteksa in Tiskanine zato, ker prvo ali drugo ni več sposobno za samostojno delo, naj razbijejo nekateri podatki. Z njimi hočemo ponovno poudariti, da je prišlo do razprav o združitvi teh dveh podjetij samo zaradi težnje, da se ustanovi tako organizirano podjetje, ki bo lahko na račun svobodnejšega in demokratičnejšega načina delitve dohodka ustvarilo za svoje lastne potrebe čim več denarnih sredstev.

Tovarna Inteksa ustvari letno na zaposlenega približno 1049 tisoč dinarjev dohodka, Tiskanine pa 861 tisoč dinarjev, kar je vse precej visoko nad jugoslovanskim povprečjem. Tudi primerjava povprečnih osebnih prejemkov na zaposlenega v preteklem letu nam kaže enako ekonomsko moč obeh podjetij. Povprečni mesečni zaslužek na zaposlenega v letu 1960 je znašal v Tiskani 23.160 din, v Inteksu pa 23.239 din. Tudi v razmerju delitve denarnih sredstev med osebnimi dohodki in skladi ni med podjetjema občutnih razlik.

O perspektivi združenega podjetja, ki je vsekakor ugodna, ne mislimo obširneje razpravljati — pač pa bi radi omenili delavsko

Pogled na kranjsko tovarno »Tiskanine«

Okrajna konferenca Zveze borcev NOV Kranj

Za uveljavljanje na delu in v družbi

SOLANJE IN KVALIFIKACIJA ČLANOV NAJVAŽNEJŠA NALOGA ORGANIZACIJE ZVEZE BORCEV - POČITNIŠKI DOM NA JELOVICI - SPOMENIK V DRAŽGOSAH IN SREČANJE INTERNIRANCEV V PODLJUBELJU - DODATNI PREDLOGI DELEGATOV K LETOSNjemu PROGRAMU V POČASTITEV 20-LETNICE REVOLUCIJE - IVAN BERTONCELJ PONOVO IZVOLJEN ZA PREDSEDNIKA OKRAJNEGA ODBORA ZVEZE BORCEV

Kranj, 7. maja — Danes je bila v Kranju okrajna konferenca Zveze borcev NOV. Poleg 96 delegatov so konferenci prisostvovali tudi predstavniki Glavnega odbora ZB Slovenije, predstavnik okrajnih odborov ZB iz Nove Gorice in Celja ter predstavniki političnega in družbenega življenja okraja Kranj. Iz obširnega poročila, ki ga je prebral predsednik Okrajnega odbora ZB Ivan Bertonec, kakor tudi iz razprave, je izvirala glavna misel, kako pomagati preživelim borcem, da bi si z lastnim uveljavljanjem na delovnih mestih in v družbenem življenju sploh lahko zagotovili človeku dostojno življenje.

Na kraju konferenec so izvolili nov 35-članski Okrajni odbor. Ta se je poletje sestel in izvolil iz svoje srede 11-članski sekretariat. Za predsednika je bil ponovno izvoljen tovariš Ivan Bertonec, za podpredsednika Milan Žakelj, za sekretarja Franc Konobelj Slovenko in za blagajnika Franc Likar. Hkrati se je sestel tudi petčlanski nadzorni odbor, ki ga bo vodil Andrej Brovc. Za delegate na kongresu ZB Jugoslavije, ki je predviden za 29. junija pa so bili izvoljeni: Tone Fajfar, Ivan Bertonec, Vinko Kepic, Franc Ko-

nobelj, Ivanka Kozar in Žakelj Milan.

GRE ZLASTI ZA ODOSE

Tovariš Bertonec je v svojem poročilu omenil, da je sedaj glavna naloga solanje in kvalifikacija članov ZB s čemer naj bi se le-ti osposobili na svojih delovnih mestih in v družbi. O tem je prav tako govoril član Glavnega odbora ZB Slovenije Franc Pokovec-Poki, Milan Žakelj, Kepic Vinko in drugi. V zadnjih osmih letih je vsestranski ekonomski razvoj omogočil, da se je realni narodni dohodek dvignil skoraj za 100 odstotkov. S tem so dani materialni pogoji, da tudi članom ZB pomagamo reševati določene gnojne težave: da si zagotovijo boljše prejemke, da se vselijo v ustrezna stanovanja in podobno. Toda pri vsem tem ni samo gnojna stran. Člani ZB dostikrat ne postavljajo v ospredje svoje življenjske razmere marveč primerjajo svoj položaj z drugimi državljani, ki so dosti manj, ali pa celo ničesar prispevali za stvar revolucije in nov družbeni sistem, ki danes vsem zagotavlja lepše življenje. Se pravi stvar je družbenega pomena v odnosih med ljudmi.

Izmed 11.781 članov ZB v našem

okraju je 4.500 zaposlenih kot delavci v gospodarskih organizacijah. Med temi pa je še zmeraj 1.300 takih, ki nimajo ustrezne kvalifikacije, čeprav so zaposleni na takih delovnih mestih, kjer bi bila ta potrebna. Na začetku lanskega šolskega leta se je šolalo 211 članov ZB, v glavnem na dopisni ekonomski šoli. Sedaj so pri tej šoli odprli še 4 nove oddelke in sicer za elektrotehniško, strojno, kemsko-živlisko ter za lesno in papirno stroko. Tako bodo lahko člani ZB prišli do potrebnih kvalifikacij preko teh šol za tisto stroko, ki jim je najbližja, oziroma v kateri so že zaposleni in imajo določene delovne izkušnje.

ZGODOVINSKA ODGOVORNOST

V sklopu številnih težav za izboljševanje življenjskih razmer članom ZB so na konferenci prav tako govorili o stanovanjskih problemih, o zdravstvenem stanju članov, o upokojevanju, o priznavljanah, o skrbi za otroke padlih borcev in podobno.

Hkrati pa, kot so poudarjali, ne smejo ti trenutni socialni in gmojni problemi zamegliti zgodovinske odgovornosti organizaciji ZB v

prenašanju tradicij na mlajši rod. Ta dejavnost je še posebno važna letos ob 20-letnici revolucije. O tem je, poleg glavnega referata na konferenci še zlasti govoril Milan Dolenc, Peter Tulipan, Franc Pagon, Urbanc Janko, Franc Likozar in Tušar z Jesenic.

Zadnja leta so bile nekatere zelo uspele proslave. Zlasti se uveljavlja vsakoletna prireditev Po stezah partizanske Jelovice. Prva letošnja proslava v počastitev 20-letnice revolucije bo na Planini nad Jesenicami 4. julija. Prav tako bodo organizacije ZB pripravile udeležbo iz našega okraja na osrednjo republiško proslavo 21. julija v Ljubljani in 22. julija v Žužemberku. 22. decembra pa je predvidena velika proslava v Skofji Loki, kjer naj bi počastili zgodovinsko, drugo vstajo in sicer v Gornjesavskem in bohinjskem kotu ter v dolini obeh Sor.

Poleg tega so delegati na današnji konferenci predlagali naj bi v te proslave vključili še otvoritev spomenika v Dražgošah, srečanje internirancev v Podlublju ter ureditev Počitniškega doma ZB na Vodiški planini.

K. M.

Z letne konference tovarniškega komiteja ZK Železarne Jesenice

Veliki uspehi in še večje naloge

Jesenice, 7. aprila. Danes je bila tu v prostorih pri Jeleni letna konferenca tovarniškega komiteja Zveze komunistov Železarne Jesenice. Razen številnih delegatov so se kot gostje udeležili konference tudi predsednik Izvršnega sveta LRS tov. Boris Kraigher, član CK ZKJ tov. Adolf Arigler, sekretar OK ZKS tov. Janko Rudolf ter številni predstavniki družbenih in političnih organizacij s področja občine. Delegati so s konference, ki je izredno dobro uspešna, poslali pozdravni brzojavki Centralnemu komiteju Zveze komunistov Jugoslavije in Slovenije.

Uvodni referat je imel sekretar tovarniškega komiteja tov. Anton Jasnič. Ko je v svojem poročilu govoril o novih gospodarskih predpisih, je poudaril, da je to nov bistveni korak k izpolnjevanju celotnega gospodarskega mehanizma. Z novimi spremembami, je v nadaljevanju naglasil, se očitno povečuje tudi materialna baza delavskega samoupravljanja, krepki se samostojnost podjetij, odpirajo se velike možnosti za dolgoročno perspektivno gospodarjenje; tako da lahko kolektivi vnaprej planirajo svoj gospodarski napredek istočasno z dvigom osebnega in družbenega standarda. V uvodnem poročilu je bilo ob obravnavanju delavskega samoupravljanja rečeno, da so bili prav na tem področju doseženi v tem podjetju veliki uspehi. Istočasno pa se vsiljuje zahtevnejše, da je vprašanje nadaljnje decentralizacije na manjše ekonomske enote v Železarni ena izmed najvažnejših nalog, ki jih bo treba reševati zelo odločno, skrbno in z odgovornostjo.

Po referatu sekretarja TK-ZK, ki je zelo uspešno zajel v celotno problematiko Železarne, se je razvila izredno živahna razprava, v

katero so posegli številni diskutanje. Ti se v svojih izjavah niso omejili samo na gospodarsko problematiko, pač pa so obširno razpravljali tudi o vlogi komunistov in njegovem liku v našem družbenem sistemu. Diskutanje so poudarjali, da se morajo komunisti izobraževati in se idejno tako utrditi, da bodo vedeli, da področje njihovega dela ni samo Železarna, temveč da se mora njihova dejavnost izražati povsod tam, kjer se nahajajo — torej tudi v komuni.

K razpravi se je viharno pozdravljen javil tudi tovariš Boris Kraigher, ki je razpravljal o vplivu novih gospodarskih predpisov za nadaljnji razvoj gospodarstva. Ob koncu konference je tovariš Jasnič apeliral na delegate, naj ponesejo misli, ki so bile iznešene, predvsem pa misli tovariša Kraigherja med vse železarje. Dejal je, da so odlike komunistov prav v mobilizaciji zavestnih sil.

VREME

V začetku tedna je spremenljivo oblačno vreme s kratkotrajnimi padavinami, sledili bodo jasni in zelo topli dnevi. Dnevne temperature okoli 20°C.

O nekaterih prenapetih govoricah o »štrajku« v Iskri

Nepremišljenost

Zadnje dni so se dokaj hitro razpasle govorice o nekem »štrajku«, ki je bil baje v Iskri pred tednom dni. Ker so te govorice le preveč napete, smo se odločili, čeprav primer kot tak ni nič pomemben, da povemo, kako je dejansko s tem.

Ekonomska enota produkcije v Iskri je izdelala osnutek novega tarifnega pravilnika in ga izobesila na vpogled. Obenem je bilo opozorjeno, naj dajo delavci nanj svoje pripombe. Med zaposlenimi ni bilo zaradi tega nobenega posebnega razburjenja, razen enega. Ta je po pregledu osnutka novega pravilnika iz protesta, češ da se ne strinja s svojo postavko v primerjavi s nekom drugim, izključil štiri avtomate. Tako so bili izključeni tudi avtomati, na katerih so delali tudi njegovi delovni tovariši. Vendar njegovo početje ni vznemirjalo ostalih delavcev, saj večina njih sploh ni opazila, da avtomati stojijo, še manj pa zakaj stojijo. Zato so vsake govorice o nekem množičnem protestu neresnične.

Sam primer kot tak, kakor smo že poudarili, ni pomemben. Avtomati, ki so stali približno 20 minut, so povzročili le malenkostno materialno škodo. Poglavitno je to, zakaj delavec ni skušal rešiti to v okviru svoje ekonomske enote. Če se ni strinjal z osnutkom tarifnega pravilnika in če je imel spremenjalne predloge, bi se obrnil na organe delavske samouprave v ekonomski enoti, na sindikalno organizacijo ali pa na organizacijo zveze komunistov. Nič bi mu te pravice ne opo-

rekal, saj je bil osnutek novega tarifnega pravilnika prav zato izobešen na vpogled. Njegovo dejanje, da je kratkoma ustavil

stroje, ni nikakor pravilno. Če samo bežno poznamo ustroj in upravljanje v ekonomski enoti, moramo priznati, da je bilo to njegovo dejanje le nelogično in prenapeto. Mnogo bo še delavcev, ki ne bodo zadovoljni s tarifnimi postavkami, vendar bodo to rešili med seboj, med delavci, ki so hkrati tudi upravljaki.

Z okrajne konference ZB NOV v Kranju

20 LET LJUDSKE REVOLUCIJE

PRVA VLADA

Petega maja 1945. leta, še preden je bila osvojena Ljubljana, je bila v Ajdovščini (Vipavska dolina) seja Slovenskega narodno-osvobodilnega sveta, kjer so izvolili prvo vlado osvobodjene Ljudske republike Slovenije. Za predsednika prve vlade je bil izvoljen Boris Kidrič. Svečano so prisostvovali predstavniki AVNOJ, predstavniki drugih republik, vojaških misij in osvobodilnih gibanj.

KURIRJI IN POSTA

Spomladi, v maju 1944. so kurirske veze preko Gorenjske posebej dobro delovale kljub hudemu pritisku Gestapa. Kurirji so prenašali pošto in literaturo, spremljali so potnike iz kraja v kraj in skrbeli za njihovo varnost, za hrano, prenočišče itd. S štirimi glavnimi reletnimi linijami so kurirji vzdrževali redno zvezo s Primorsko (P 35 pri Cerklenu) ter preko Gorenjske na Koroško, Štajersko in Notranjsko.

PRENOS PRISTOJNOSTI

KRANJ — Na prometnem odseku, Oddelka za notranje zadeve pri Okrajnem ljudskem odboru v Kranju, smo zvedeli, da so s 1. majem letos prenesli pristojnosti izdajanja registrskih tablic »Preizkušnja« na Občinske ljudske odbore. S tem se bodo prav gotovo zmanjšali stroški koristnikov teh tablic, ker jim ne bo treba zaradi njih hoditi v Kranj.

NEKAJ PODATKOV

o novi registraciji motornih vozil

Ker bo čez dober mesec uveden enoten sistem registrskih tablic za vsa motorna vozila, razen za motorna kolesa, katerih tablice bodo drugačne, je Zvezni državni sekretariat za notranje zadeve že pripravil Pravilnik o registraciji motornih vozil in priklopnikov, s katerim bo spremenjen sistem registracije.

Nove tablice bodo povsem istih oblik, samo da imajo okrajšano ime mesta sedeža ONZ — (2 črki) in nato bo sledila številka. Zaradi večje preglednosti bosta zadnji dve številki ločeni s črto.

V Sloveniji bodo registrske tablice z naslednjimi oznakami:

- CELJE — CE, GORICA — GO,
- KOPER — KO, KRANJ — KR,
- LJUBLJANA — LJ, MURSKA — MU,
- SOBOTA — MS, MARIBOR — MA,
- MB, NOVO MESTO — NM.

Razen novih tablic bo uveden tudi novo prometno dovoljenje enostavnejše oblike. Skozi vse leto

nersko in Notranjsko. Vojaško in organizacijsko je to zvezo vodil štab IV. reletnega sektorja, ki je imel svoj sedež v Dražgošah. Komandant je bil Goriner — Lado, komisar pa Jože — Kristof.

SABOTAZE

Prvi začetki oborožene vstaje in ljudske revolucije so se začeli kazati že v maju mesecu 1941. leta. Tako so Nemci iz Maribora poročali, da so jim tam požgali dva vojaška kamiona, Italijani so se pritoževali iz Kočevskega da so tam »bande in teroristi« a v Dragatušu so 12. maja žene s cepel in srpi napadle italijanske vojske.

Ljudje in dogodki

Ze štirinajst dni bo tega, kar je svet z zanimanjem prisluhnil novici, ki je prišla iz Konga. Na coquilhatvillski konferenci kongoskih samozancev, so namreč kongoske čete predsednika Kasavubuja aretirale katangaške samozance in njegovo spremstvo. Potem se dolgo ni vedelo o Combeju nič natančnega. Sele konec prejšnjega tedna se je zvedelo, da leopoldvillske oblasti nimajo nobenega namena Combeja tako kmalu spustiti. Celo več. Vseh njegovih šest »svetovalecev« so preteklo soboto izgnali iz Konga v Belgijo, v skladu z resolucijo Varnostnega sveta z dne 21. februarja letos.

Vse kaže, da je med tistimi, ki so si samozvano, brez potrditve edinega legalnega predstavnika kongoskega ljudstva — parlamenta, prisvojili v tej afriški deželi oblast, prišlo do resnih nesoglasij. Na prvi konferenci v Tananarivu na Madagaskarju so sicer vsi samozanci dosegli sporazum o razdelitvi Konga, na konferenci v Coquilhatvillu pa se je zataknilo. Combe je baje prišel na konferenco le zato, da bi jo miniral. S tem so oblasti v Leopoldvillu opravilevali njegovo aretacijo.

Stvari okrog Combejeve aretacije pa imajo seveda globlje vzroke. Brž ko so se vsi tisti, ki so na ta ali oni način v tem ali onem delu Konga — ob blagohotni podpori bivših kolonialistov in celo sil OZN — prišli na oblast, čutili dovolj varno v se-

du, so začeli drug drugemu gledati v skledo in skušali drug na račun drugega doseči določeno prednost. Leopoldvillski režim si skuša v tem položaju vendarle zagotoviti centralno vlogo. Zato je na eni strani začel akcijo proti Combeju, ki je kazal prevelike ambicije po polni neodvisnosti in na drugi strani proti zakoniti vladi premiera Gizenge, ker dejansko le ta lahko predstavlja legalne interese kongoskega ljudstva in je zato za leovo vlado in predsednika Kasavubuja še posebej nevarna.

Do kam je drobljenje Konga privelo deželo, nam najagovorneje kaže kasajski primer. Šef te tako imenovane »rudarske države« Albert Kalondji se je namreč pred kratkim prijavil za nič več in nič manj kot kralja te države. Razpustil je »vlado« Kasala, pograbil vso oblast v svoje roke in si nadel »kraljevsko« ime — Albert II, čeprav nihče ne ve kdo je bil Albert I. in kdaj je vladal.

Seveda vse te zdrahe med samozanci in njihovi nepojmljivi postopki samo vodijo vodo na milin bivših kolonialistov. Neki Belgijec je že javno izjavil, »da bodo morali čez šest mesecev ponovno odkrivati to deželo.« Zato bi bil res še skrajni čas, da sila OZN vstopajo v deželo red, omogočijo delo parlamenta in drugih ustavnih institucij in preprečijo, da bi posamezni samozanci v boju za oblast izkoristili resolucije Varnostnega sveta v svoje namene.

Ob Tednu Rdečega križa

283 odlikovani in pohval

Kranjski okraj je na prvem mestu v Sloveniji z 2000 krvodajalci nad predvidenim planom

Pionirji v Bohinju se vneto pripravljajo na proslavo tedna Rdečega križa, ki bo tam naslednjo nedeljo, 14. maja. Podmladkarji RK pripravljajo prizor Ob tabornem ognju, tamburaši se urijo z novimi skladbami, drugi se pripravljajo, da bodo tekmovali v znanju Kaj več o Rdečem križu in podobno.

Tako ali podobno se pripravljajo organizacije RK po vseh občinskih središčih, da bodo čim dostojnejše proslavile letošnji teden RK, ki je od 7. do 14. maja.

Na Bledu bodo imeli proslavo 11. maja, pripravljeni so tudi v Radovljici, v Trzinu, v Zireh itd.

Letošnji teden RK je posvečen krvodajstvu, ki ima v sodobni medicini izreden pomen. V jugoslovanskem okviru je ta služba najbolj vpeljana v Sloveniji. V okviru naše republike pa je prav okraj Kranj v zadnji, lanski krvodajalski akciji zavezel prvo mesto. Namesto 4.000 predvidenih se je za krvodajalstvo javilo nad 6.000 posameznikov, kar je bil izreden uspeh in dokaz visoke humane in družbene zavesti ljudi.

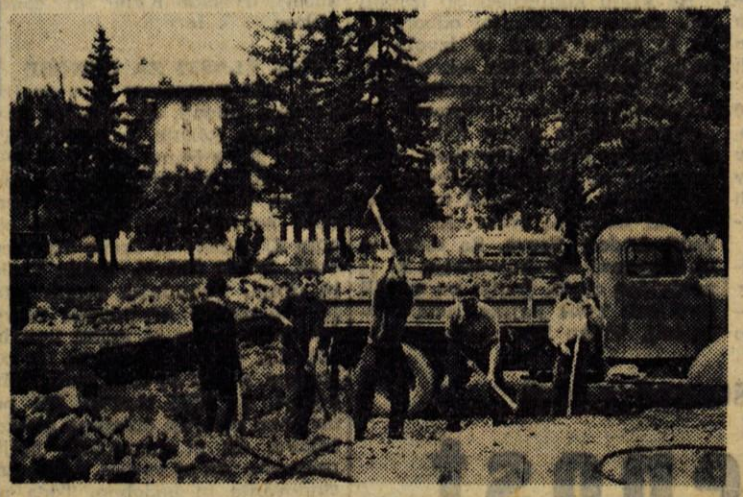
Ob letošnjem Tednu RK bodo najzaslužnejšim krvodajalcem na svečan način izročili skupno 283 odlikovanj in priznanj. 30 zlatih značk je pripravljeno za tiste, ki so dali kri več kot desetkrat. 208 posameznikov bo odlikovanih s srebrno značko, ker so dali kri več kot petkrat, za 25 posameznikov, ki so se posebno izkazali v organizaciji krvodajalske akcije in v organizacijah RK pa so predvidene posebne diplome in priznanja. S posebnimi najvišjimi zveznimi odlikovanji pa nameravajo odlikovati še 20 najzaslužnejših voditeljev in organizatorjev Rdečega križa v našem okraju.

- I. c.

Ob letošnjem Tednu RK bodo najzaslužnejšim krvodajalcem na svečan način izročili skupno 283 odlikovanj in priznanj. 30 zlatih značk je pripravljeno za tiste, ki so dali kri več kot desetkrat. 208 posameznikov bo odlikovanih s srebrno značko, ker so dali kri več kot petkrat, za 25 posameznikov, ki so se posebno izkazali v organizaciji krvodajalske akcije in v organizacijah RK pa so predvidene posebne diplome in priznanja. S posebnimi najvišjimi zveznimi odlikovanji pa nameravajo odlikovati še 20 najzaslužnejših voditeljev in organizatorjev Rdečega križa v našem okraju.

Urejanje starega gradu

Kamnik — Planinsko društvo Kamnik je spet pričelo s svojimi prostovoljnimi akcijami za urejanje okolice pomembne in zelo dobro obiskane izletniške točke — Starega gradu.

V parku Svobode v Kranju delavci z vso vneto pripravljajo prostor za postavitev novega Spomenika Revolucije, ki ga bodo odkrili predvidoma za občinski praznik.

Doslej se je večkrat zgodilo, da je moralo neko trgovsko podjetje plačati sadje ali zelenjavo po precej višjih cenah kot drugo podjetje. Prav v zvezi s tem smo tudi vse predstavnike proizvodnih podjetij iz Dalmacije, Makedonije in drugih predelov Jugoslavije povabili v Ljubljano na razgovore, kjer smo jih seznanili s našimi zahtevami — kakšno sadje in zelenjavo v Sloveniji in še posebej na Gorenjskem potrebujemo. Postavili smo jim tudi pogoj, da od tistega podjetja, ki ne bo izpolnjevalo naših zahtev, ne bomo prevzeli blaga. Proizvajalec se s tem strinja in bil s našim predlogom zelo zadovoljen. Tako imamo še sedaj zagotovljeno, da skoraj v nobenem primeru ne bo zmanjkalo tega ali onega sadja in prav tako zelenjave.

»Kako pa je z embalažo, doslej so se potrošniki čezno precej pritoževali, češ da ni čista in podobno?«

»Tudi z embalažo smo uredili vse potrebno, ker se dobro zavedamo, kaj pomeni dobra in čista embalaža pri potrošniku. Povedati moramo, da smo pred kratkim uvedli enotno embalažo in kupovali in prodajali bruto blago za neto. Tako bo v vsakim novim sadjem ali zelenjavi prispela tudi nova gajbica in vrečka in jih ne bo treba vračati proizvajalcu. S tem na-

činom se bomo vsaj delno približali sodobni trgovini s sadjem in zelenjavo, ki jo imajo v nekaterih naprednih deželah po svetu že uvedeno.«

M. Zivkovič

JANKO GRUDEN

TE DNI PO SVETU

ENAKA GLEDISCA V VSEM

V Kairu je bila zaključena šestdnevna konferenca zunanjih ministrov šestih afriških držav, ki so sodelovale na konferenci v Casablanci. Ob zaključku konference so sprejeli protokol o uveljavitvi nje afriške ustanovne listine, ki so jo razglasili januarja letos v Casablanci. Protokol so podpisali zunanji ministri Gane, Gvineje, Republike Mali, Maroka, ZAR in začasne alžirske vlade.

STO LET ZDRUŽENE ITALIJE

V Torinu, nekdanji prestolnici sardskega kraljestva in zibelki združene Italije, okrašenem z italijanskimi zastavami in cvetjem, se je začelo v soboto, 6. maja, dopoldne slovesno praznovanje stoletnice združene Italije.

PRIPRAVE ZA KONFERENCO O LAOSU

V Zenevi so se začele priprave na mednarodno konferenco o Laosu. Na konferenci, ki se bo predvidoma začela v petek, 12. maja, bodo sodelovali predstavniki Burme, Kanade, LR Kitajske, Velike Britanije, Sovjetske zveze, DR Vietnam, Južnega Vietnam, Francije, Indije, Poljske, Tajske in ZDA. Kambođa, ki je prva država, ki bo sodelovala na konferenci, se ne bo udeležila konference, medtem ko Laos ni doletel svoje delegacije.

Naše delo - glasilo KO SZDL Primskovo

Pred kratkim je izšla druga številka glasila krajevnih organizacij SZDL Kranj-Primskovo. Njegova vsebina je izredno pestra, saj prinaša glasilo na 14 straneh kar 25 daljših in krajših prispevkov, ki so zajeli vse pomembnejše dogodke in probleme na tem terenu. Pri pisanju prispevkov je tokrat sodelovalo kar 20 članov SZDL in pionirjev. Tako vsebina kot zunanja oblika Našega dela prav lahko služi za primer, kako naj izgledajo dobri informatorji krajevnih organizacij.

Na prvi strani lahko beremo obširno poročilo o zboru volivcev in odgovore, ki jih je dal ObLo na zahtevo volivcev volilnih enot Gorenje, Primskovo in Klanec. Nadalje vzemo, da je KO SZDL končno dobila primeren prostor za svojo pisarno v Zadrutnem domu, kjer bo uradoval tudi tajnik stanovanjske skupnosti.

Poravnalni svet je obravnaval že 40 sporov, 17 predlogov so vložili državljani sami in to dokazuje, da poravnalni svet uživa na Primskem velikemu zaupanju in se prebivalci radi obračajo nanj. Ker mnogi mlajši pa tudi starejši prebivalci na primskem terenu ne poznajo oseb, po katerih so imenovane posamezne ulice, se je uredniški odbor Našega dela odločil, da jih bo skušal predstaviti. V 2. številki že lahko beremo življenjske Gregorja, Marije, Marjana in Stanišlava Jelene — aktivnih borcev, ki so žrtvovali življenje za svobodo. Iz sledečih prispevkov lahko razberemo, da je šolski odbor osnovne šole Kranj-Primskovo po anketiranju staršev lahko sklenil, da bodo za vse učence v jeseni uvedli delovne obleke, da bodo ukinje-

Poučno predavanje

V okviru Delavske univerze je bilo v škofji Loki predavanje z naslovom: Umetne smole pri izdelavi vlečnih stenc in drugih naprav za mehaniko obdelave. Zanimivo tematiko je predaval ing. Zoran Seljak z Inštituta strojne fakultete v Ljubljani, in ga je poslušala precejšnje število delavcev, zaposlenih v industriji. Predavanje je bilo spremljano z diapozitivi.

Zivahna razprava po predavanju je pokazala, da se delavstvo zanima za takšna in podobna predavanja, ki so neposredno vezana na probleme in tehnične zanimivosti v podjetjih. Prav bi bilo, da bi škofjeljska Delavska univerza še pripravila podobna predavanja, ker je prav teh bilo doslej le malo.

Nekaj zanimivih podatkov iz jeseniške železarnice

Povprečno devet vlakov dnevno

Mnogokrat pišemo o jeseniški železarni, o njenih visokih pečeh, o delavcih z zaščitnimi očali in o njihovih mnogovrstnih proizvodih, s katerimi zalaga ta znani metalurški kombinat ne samo jugoslovansko, temveč tudi svetovno tržišče. Pri tem pa pozabljamo, da so za kakršnokoli proizvodnjo potrebne tudi surovine. Koliko in kaj, je odvisno od kapacitete in dejavnosti podjetja. Jeseniška železarna je prav gotovo eden izmed največjih potrošnikov raznovrstnih surovin in materialov, ki jih mora zaradi neugodne zemljepisne lege v glavnem dovažati iz drugih krajev, ne malokrat pa še celo iz inozemstva.

Poglejmo, koliko porabi železarna na Jesenicah za svoje normalno obratovanje surovin in koliko plača za njihov prevoz. Brez posebnih izračunov lahko trdimo, da je dovoz materiala zvezan s precejšnjimi stroški, posebno če upoštevamo, da jeseniška železarna dovažajo surovine iz krajev, ki so oddaljeni povprečno 317 kilometrov.

Železarna potrebuje na leto 214 tisoč ton premoga, za katerega mora plačati samo tovarnino preko 213 milijonov dinarjev. Za rude, ki so jih nabavili lani doma in v tujini 308 tisoč ton, so plačali 400 milijonov dinarjev tovarnino. Za potrebe plavžev železarna uvozi letno povprečno 146 tisoč ton koksa, prevozní stroški pa znašajo 396 milijonov dinarjev. Seveda smo navedli le glavne surovine, bralce pa moramo opozoriti, da jeseniška železarna uvažajo tudi velike količine starega in novega železa, razne legure, glina, boksita in podobno.

Skupno je Železarna nabavila lani 947 tisoč ton raznih surovin in samo za prevoz do Jesenic je podjetje moralo plačati 1 milijard 800 milijonov dinarjev. Če računamo, da ima vlakovna kompozicija 30 vagonov z nosilnostjo po deset ton, ugotovimo, da bi bilo potrebno za prevoz teh surovin približno 3156 vlakov. Ako bi se transport vršil samo po železnici, bi dnevno moralo pripeljati surovino za jeseniško železarno na Jesenice skoraj 9 vlakov.

NESREČE

VOZnja V VINJENEM STANJU

V petek, 5. maja ob 21.30, je po cesti II. reda peljal vinjen poklicni voznik L. A. s tovarnjakom S-2697. Na cesti Sp. Brnki — Senčur se je zaletel v drevo ob cesti. Njegov sovozač, zaposlen prav tako kot L. A. v Mesariji v Škofji Loki, je dobil telesne poškodbe in so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico. Škode na vozilu je za okrog 100.000 dinarjev.

POZARI

CEBELNJAK JE ZGOREL
V sredo, 3. maja popoldne, je do tal zgorel čebelnjak s 14 panji,

last M. P. doma v Popovem pri Trzinu. Škode cenijo na 300.000 dinarjev. Požar je povzročil 16-letni F. K., ki je z gorečo čunjo odganjal čebele, da je lahko v čebelnjaku nekaj popravljal.

OGENJ V LESENI HIŠI

Minulo sredo je izbruhnil požar tudi na leseni stanovanjski hiši A. R. v Senčurju, v kateri je stalnoval J. L. z družino. Škode je za približno 150.000 dinarjev. Požar je nastal zaradi dimne cevi, ki je bila speljana skozi leseno steno in se je zaradi vročine vnela.

NAŠ RAZGOVOR

Sadja in zelenjave bo dovolj

Ce greš na trg ali v trgovino, boš videl že prve češnje in prvo spomladansko zelenjavo. Prav v zvezi s tem smo se pri trgovskem podjetju »Agraria« v Kranju pozanimali, kako bo letos trg preskrbljen s sadjem in zelenjavo. Na vprašanja nam je odgovarjal direktor podjetja — tovariš Janko Gruden:

»Kako ste se preskrbeli s sadjem in zelenjavo za letošnjo sezono?«

»Letos smo kar dobro preskrbljeni s sadjem in zelenjavo. Sedaj s Primorske dobivamo češnje, kasneje pa bomo dobili še hruške, breskve, marelice in grozdje, medtem ko smo se za jabolka dogovorili, da jih bomo dobili s Razerjske in z Gorenjske. Stazen tega pa bomo ostalo zelenjavo dobivali prav tako iz Primorja, Dalmacije iz okolice Splita in celo Makedonije.«

»Kakšne količine sadja in zelenjave pa boste dobavili v letošnjem letu?«

»Za letos nameravamo dobiti 1856 ton sadja, 900 ton južnega sadja, 1935 ton zelenjave in 7625 ton kmetijskih pridelkov.«

»Kako to, da se bo letos preskrba s sadjem in zelenjavo toliko izboljšala od prejšnjih let. Znano je namreč, da je včasih večkrat kakšne zelenjave ali pa sadja zmanjkalo?«

»Slanje bo to sezono zato toliko boljše, ker smo se vsa tovarstvena podjetja v Sloveniji povezala med seboj. Doslej smo se predstavniki vseh trgovskih podjetij, ki oskrbujejo trg z zelenjavo in sadjem, že večkrat sestali. Dogovorili smo se, da bomo pri proizvajalcih enotno nastopali in da ne bomo prevzemali slabega blaga, kar se je doslej pogosto dogajalo. Nabavljali bomo samo kvalitetno blago. Prav tako smo se pogovorili tudi o tem, kakšne so nabavne cene pri proizvajalcih.«

Mandeljni proti pijanosti

Ze Plutarh je trdil, da je poznal moža, ki je mnogo pil, pa je vendar ostal trezen, ker je jedel grenke mandeljne. Stari Grki in Rimljani so radi uživali mandeljne in se dandanes ponekod servirajo k piščali slane mandeljne. Rimljani so prenesli mandeljne v Anglijo, kjer jih še danes uporabljajo kot hrano in zdravilo. Znani britanski botanik Gerald Pripproča mandeljne kot sredstvo proti pijanosti. »Naglo pojejte pet do šest mandeljev, pa boste ostali trezni.«

Drugi človek v vesolju

Za Rusi še Američani

Ni dolgo, ko smo z veseljem sprejeli novico, da je prvi sovjetski kozmonavt Jurij Gagarin poletel v vesolje in obkrožil Zemljo. 5. maj pa bo spet pomemben za zgodovino vesoljskega, ko so za Rusi Američani na Cape Canaveralu izstrelili v vesoljsko prvega ameriškega kozmonavta, kapetana mornarice Allana Sheparda. Polet v vesolje je bil uspešen.

Natanko ob 15.30 uri so v petek, 5. maja, izstrelili raketo »Redsto-« in kapetan Shepard je poletel v vesolje z začetno hitrostjo

2500 km na uro. V višini 145 km se je konica na raketi »Mercury« ločila od rakete. Shepardova prva poslanica iz vesolja se je glasila: »Oh, kako lep razgled!« Konica s Shepardon je poletela še 45 km kvišku, s hitrostjo nad 6000 km na uro, potem pa so začeli delovati mehanizmi za zaviranje in konica je začela padati proti Zemlji. To so bili kritični trenutki za Sheparda in štab, ki je budno spremljal polet konice. Vse pa je brezhibno delovalo in v kratkem so opazovalci z letalonosilke »Lake Champlain« zagledali konico, ki se je spuščala. Padla je v ocean s hitrostjo 32 km na uro. Na kraj, kjer je pristal Shepard, je takoj odletel z letalonosilke helikopter, ki je sprejel kozmonavta in ga prepeljal na ladjo.

Shepard je avtomatsko odstopil iz konice s padalom.

Tako je bil v pičlih 16 minutah končan polet prvega ameriškega kozmonavta, ki se je iz višine 165 km srečno vrnil na Zemljo.

„VOSTOK“, dvakrat v vesolju

Sovjetska vesoljska ladja »Vostok«, s katero je major Gagarin obkrožil Zemljo, je bila baže že

Jutri bo v Kranju gostovalo Hohnsternarjevo lutkovno gledališče. Na sliki vidimo lutko Gašperčka.

Jubilej tobaka

Te dni slavijo v Franciji 400. obletnico, odkar obstaja v njihovi deželi tobakna industrija. Za ta jubilej bodo Francozi kadili najdaljše in najdebelejše cigarete, kar so jih sploh kdaj videli. Te so se pojavile v vseh francoskih trafikah, kjer prodajajo tudi serijo znamk s sliko Jeana Nicota, ki velja za prvega gojitelja tobaka v Franciji. Po njem je dobil tudi tobakni strup nikotin svoje ime.

Tragedija na mitingu

Tragično se je končal miting, ki so ga priredili te dni na letališču Biggin Hill, 32 km jugovzhodno od Londona, v spomin na znamenito »bitko za Anglijo« v drugi svetovni vojni. Pri letalski nesreči sta dva padalca zgubila življenje.

Letalci so se razdelili v »napadalce« in »branilce«. Omenjena dva letalca sta se kot »branilca« takoj po startu zaletela v megli s svojim letalom tipa »Silver Tiger« v neki brest in se zrušila.

Oba letalca, 40-letni veteran iz druge svetovne vojne Clifford Willis in njegov 34-letni prijatelj Dennis Woodhouse, sta bila takoj mrtva. Njuna naloga je bila, da ugotovita številko enega od napadalcev letal, nakar bi jima moral pilot plačati zajtrk. Toda v megli sta letalca zgubila orientacijo.

dvakrat v vesolju. To je sporočil te dni moskovski dnevnik »Izvestija«, ki je tudi sporočil, da je vesoljska ladja obkrožila Zemljo že pred Gagarinovim poletom, v njej pa je bila lutka v velikosti človeka, ki je bila privezana na pilotov sedež, in psički »Černuška« in »Zvezdočka«. To je bil tudi povod, da so se v zahodnem tisku pojavili glasovi, da je bil prvič v vesoljski ladji sin sovjetskega letalskega konstruktorja Iljušina.

V omenjenem članku je bilo tudi prvič sporočeno, da je major Gagarin Zemljo fotografiral in jo opazoval s televizijsko kamero. Ker je imela kabina tri okna s steklom, ki je odporno proti vsem

toplotnim spremembam, je lahko Gagarin med poletom Zemljo tudi opazoval. V primeru, če bi letalec izgubil zavest, bi kabina brez njegove pomoči avtomatično pristala na Zemlji. Pri pristanku je letalec lahko ostal v kabini ali pa v višini 7 kilometrov nad Zemljo izskočil in pristal s padalom. Katerega od obeh načinov je Gagarin uporabil, pa list ne piše.

Naš foto krožek

Poleg ostalih krožkov na naši šoli deluje tudi fotokrožek. Na šoli smo dobili sobico in jo preuredili v temnico. Res je, da je zelo majhna, toda vseeno se zri- nemo vanjo. Opremo za temnico smo dobili na raznih tekmovalnih. Imamo lasten povečevalnik, s katerim povečujemo slike. Imamo tudi pečico za sušenje slik, posode in kemikalije, ki jih potrebujemo za razvijanje slik. Za slikanje uporabljamo v glavnem dva aparata: Altix in Regulo, imamo pa še fotoaparat Pionir, ki pa ga bomo prodali, ker zbiramo denar za flash. Posebno sedaj, ko tekmujejo v natečaju »Spoznavaj svoj domači kraj«, nam je flash presneto potreben, da bomo slikali tudi v sobah. Fotoaparata si člani krožka lahko izposojamo,

da tudi sami lahko naredimo kake posnetke zase. Naredili pa smo že veliko fotografij s športnega dne, z raznih pohodov ter iz dela naših krožkov.

J. Sirkovič

Srečanje

Ljubek mali zajček
skalal je po travi.
Lisička pride mu nasproti
in tako mu pravi:

»Z mano pojdi zajček,
rada, z veseljem
tja na širno polje
te k detelji popeljem!«

»Ne boš me ne speljala,
ji zajček tiho pravi,
»drugače poskusil!«
In zgubi se v travi.

Duška Repine
6. a. r. osnovne šole
»Staneta Zagorja«

Tovariš Suhadolnik-Luka med pionirji v Predosljah

Da bi tudi pionirji odreda »Crna« v Predosljah čimbolj slovesno počastili 20-letnico vstaje, so se v torek zvečer zbrali ob tabornem ognju. Mladi taborniki so pristočno pozdravili vse zbrane, prav posebno še tovariša Suhadolnika — Luko, ki so mu z burnim ploskanjem dokazali, da je med njimi zelo priljubljen.

Po slovesnem sprejemu Medvedkov in Cebelle v taborniško organizacijo, so pionirji izvajali krajsi kulturni spored. Nato je stopil k tabornemu ognju tovariš Luka — eden izmed tisočih borcev, ki so štiri leta junaške branili rodno zemljo pred sovražniki. Orisal je rast naše armade in ljudske oblasti od 1941. leta do danes. Sledilo je pripovedovanje zgodbe o junaških partizanih, pionirjih in o sramotnih dejanjih domačih izdajalcev.

Ta večer je bil za vse pionirje veliko doživetje. V njihovih srcih je ostal ponos na slavno zgodovino narodnoosvobodilne borbe.

-ca-

SVETLECE PLETILKE

V neki nemški tovarni so izdelali igle, ki se svetijo. Pravijo, da je pletenje s temi iglami zelo prijetno in ne utrudljivo.

PRVA ŽRTEV AVTOMOBILSKE NESREČE JE BILA ŽENA.

Prva žrtev avtomobilske nesreče je bila žena. Avto je na neki londonski ulici povozil 17. aprila 1956 Bredgi Drascol. Ta dogodek je izval tedaj veliko razburjenje in ogorčenje ter najostreje proteste proti avtomobilizmu.

MASCEVANJE

Neki milijarder iz Dulskega v ZDA je v testamentu svojci ženi, ki ga je celo življenje preganjala za zahtevo, naj ne kadil, zapustil 400 škatek raznih cigar, ki jih je v času junjuna zakona skrival po raznih kotlih vile. Medtem pa je ostalo imetje zapustil dobrodelni organizaciji.

PIONIRSKA ZADRUGA »SIMON JENKO« V MAVČICAH

Tudi pri pionirskem odredu »Simon Jenko« v Mavčicah so ustanovili pionirsko zadrugo. Kmetijsko posestvo Soroško polje je pionirjem odstopilo 10 arov zemlje, na kateri bodo pionirji posadili najprej krompir, fižol in čebulo. Za pognojitev zemlje so pionirji sami navozili gnoj. Na zemljišču pionirske zadruge bodo delali različne polkuse za čimvečji pridelek. Z izkupičkom, ki ga bodo dobili za prodan pridelek, nameravajo kasneje urediti še tople grede in drevesnice.

Rebus

OG L

DOKUMENTI DOKUMENTI DOKUMENTI

AUSCHWITZ¹¹

Dnevnik taboriščnega zdravnika

Vsa dvorana je sijajno razsvetljena. Tu ne štedijo z lučjo kakor v barakah koncentracijskega taborišča. Korakamo ob dolgi vrsti ležišč. Le polovica komande je tu, ostalih sto ima nočno službo.

Del ljudi opravlja razna dela, nekaj jih spi, drugi bero. Knjig je tu ogromno. Vsak deportiranec prinese dve, tri s seboj, tiste, ki so mu posebno ljube.

V tej veliki izbiri najde potem vsakdo nekaj, kar ugaja njegovemu okusu. Da sme »Posebna komanda« brati knjige, je tudi posebna protekcija. V taborišču kaznujejo vsakogar, ki ga zalotijo pri branju, z 20 dni zapora, kjer mora stati in ne sme ležati — če ga že takoj ne ubijejo.

Za mizo sedim z »višjim kapo« inženirjem, nadzornikom komande za puljenje zob in vodjo zlatarne. Vsi so me sprejeli prav priščno in gostoljubno.

Vendar ne spravim nobenega grizljaja tako dolgo pogrešanih dobrot v usta. Misel na sotrpino mi stiska srce. V zadnjih urah, preden so jih odvlekli, so znesli vse to skupaj in si pripravili te grizljaje za popotnico. Med vožnjo so stradali in hranili živila za starše, za otroke, da bi jim vsaj nekoliko olajšali težke dneve, ki jih čakajo. Potem pa so ostala vsa ta živila v slatični krematoriji...

Ne, ničesar ne morem jesti. Le čaj z rumom pijem. Po nekaj kozarcih strašna notranja napetost nekoliko popusti.

Prižgemo si cigarete, ogrske cigarete. V taborišču daš za cigareto ves svoj kruh, tu jih leži na mizi na stotine. Živahno se pogovarjamo. Čeprav so med nami Poljaki, Francozi, Grki, Rusi in Italijani, govorimo nemško, edini jezik, ki ga razumemo vsi.

Med večerom sem spoznal vso zgodbo krematorijev. Deset tisoč zapornikov je gradilo te ogromne komplekse iz kamna in betona. V najhujši zimi so morali biti dovršeni. Na teh poslopjih se lepi kri tisočev in tisočev deportiranih Judov. Docela nezadostno hranjeni in oblečeni, ob stradanju in žeji, zmružujoči, so morali dan in noč graditi te »predelavne obrate mrtvecev«, te »mrtvaške mline« in nekega dne so v teh krematorijih, ki so jih zgradili, sežgali nje same...

Štiri leta so minula od tedaj. Milijoni ljudi so od tedaj zapuščali železniške voze na rampi in šli skozi krematorije v smrt. Sedanja »Posebna komanda« je dvanajsta po vrsti, odkar stoji krematoriji. Pripovedujejo mi usodo vseh dosedanjih komand. Junaki so vsi! Potrdijo mi tudi vest, ki sem jo slišal že v taborišču, da je namreč vsaki »Posebni komandi« odmerjeno štiri mesece...

Polnoč se bliža. Ljudi, ki so utrjeni že od dnevnega dela, je alkohol utrudil še bolj. Razgovor polagoma zamira. Mimoidoča esesovska straža nam veli spat. Poslovim se. Močni rum me je zazibal prvo noč pod streho krematorijev v dokaj mirno spanje.

Zategli žvižg lokomotive mi zadoni na uho od rampe sem. Naglo stopim k oknu in vidim, da je dospel nov vlak z deportiranci. Vrata se odpro. Iz vagonov se vsuje izvoljeno ljudstvo Izraela. Postavljanje v vrsto in selektiranje traja pičle pol ure. Počas se zgane leva skupina...

Tega dne mi je določila usoda, da se seznanim z grozovito proceduro pokončevanja ljudi.

V mojo sobo prodirajo glasna povelja in nagli koraki. Hrup prihaja iz kurilnice krematorija. Vrše se priprave za sprejem novega transporta. Elektromotorji brne. Kasneje izvem: vključili so ogromne ventilatorje, ki stopnjujejo ogenj v pečeh do želene stopinje vročine. Petnajst takih ventilatorjev deluje naenkrat. Pri vsaki peči je nameščen eden. Se vedno ne morem nekako verjeti vsega, kar so mi pripovedovali, zato grem v prostore krematorija samega.

Sežigalna dvorana je dolga kakih 150 metrov. Svetel prostor je to z belo prevlečenimi stenami in betonskimi tlemi. Pred velikimi okni so močne železne mreže. Petnajst zažigalnih peči je obloženih z rdečo opeko.

DOKUMENTI DOKUMENTI DOKUMENTI

Charles McCormac

15

BEG IZ SINGAPURA

S hrbotom je pritisnil na prvi zvitek in slišal sem, kako sope, ko je z vso močjo odriaval močno žico. Vtaknil sem levico skozi zvitek žice in počasi bel z glavo skozi. Moji iztegnjeni prsti so bili le še za čevlji daleč od stikalne skafite. Jeklene bodice so se mi zarile v levo ramo in kri mi je kapljala z obraza, ker so se bodice zabodle skozi lase v kožo na glavi.

»Ne gre,« sem zasopihal. »Odrivaj žico, kolikor moreš.«

Don je zagodrnjal in začutil sem kako se žica upogiba, pot teže njegovega telesa. Plazil sem se daleč skozi njo, centimeter za centimetrom, dokler nisem mogel več dalje.

»Se dva inča.« Znoj mi je tekel pod pazduho in me ščegetal.

»Don, nič ne vidim.«

»Seži bolj na levo,« je zagodrnjal.

Storil sem tako — in otipal kabel.

»Pohiti, Mac, za božjo voljo!« je zasopihal Don.

»Strahajo se vračajo. Samo pideset yardov daleč so še.«

Zaskrbel sem z zobmi in iztrgal kabel iz stikalne skafite. Bodice so se mi zarile globoko v tilnik in ramo, toda oba konca kabla sta bila v mojih rokah.

»V redu, Don.«

Sprazil sem se nazaj za njim in se zdrlil, ko so se mi kovinske bodice poslednjič zapile v meso. Kaka dva ali tri yarde od žice sva se malce zravnila in počenila. Strazarji so prikolovratili bliže, naju radovedno gledali, a niso opazili nič sumljivega. Zato so nadaljevali pot okoli taborišča.

Ostali ujetniki so bili razkropljeni po gručah na obeh straneh vhoda in molče opazovali, kaj se bo zgodilo. Čakali so, kdaj se bo prikazal od strazar-

nice japonski vojak in odšel proti kolibi, kjer je bil generator.

Minuti je moralo le nekaj minut, ko smo ga zagledali, kako gre ošabno preko, toda vsaka od teh minut se nam je zdela dolga kot ura. Nismo si upali gledati za njim, a vsakokrat, ko sem hotel pogledati stran, so bile moje oči z magično močjo prikovane na možkega z očali, ki nam bo čez nekaj sekund nehoti odprl pot v svobodo.

Gledal je proti nam in zdelo se nam je, da čuti, kako se dogaja nekaj nenavadnega. Potem je skomignil z rameni in izginil v kolibi z generatorjem. Kot en mož smo šli proti vhodu, a nihče od nas ni bil pripravljen na to, kar se je zgodilo zdaj. Čuli smo, da je začel generator delati, potem pa se je nenadoma zabilaskalo, in v tem silu so se ostro odrazile barake s svojimi polomljenimi oporniki, okni in razpadajočimi zidovi.

Po taborišču je odmeval vzbul eksplozije. Streha barake, kjer je bil generator, se je zrušila in plamen je bruhnil iz nje.

Nekaj sekund smo stali kot prikovanil in nejevrno strmeli v ta prizor. Eden je sočno zaklel, drugi pa se grozno zasmeljal.

»Zdaj!« je zarjul Don in zdrlil smo proti vhodu. Ljudje so zavpili ob bolečin, ko so si razmestili roke ob bodeči žici, tako naglo smo dvignili bambusov okvir in ga preobrnil. V istem trenutku se je od strazarnece sem zagnala pešica Japoncev, za hip oklevala, nato pa se je oglašilo drdranje strojne in se prav tako hitro končalo, ko smo se zagnali na Japonce. Imel sem srečo. Zadel sem »Svinjski obraz«. Divjal je naravnost nadme in zamahnil z bajonetom. Z vso močjo sem ga udaril z gorjajočo obrazu. Ko je padel, sem udaril še enkrat. Čul sem, kako so mu pokale kosti. Njegova lobanja se mi je zdela zelo mehka. Potem sem odvrnil gorjajočo, zgrabil njegov bajonet in skočil med gumijevce. Za menoj se je v soju goreče barake ostro odražala vrsta borečih se mož. Rekli smo, da se ne bomo vračali, bomo se tekel dalje in splooma nalezeli na Donaldsona, ke je tolkel po nečem, kar se mi je zdela podobno mrtvecu.

»Naprej, Don!« sem zavpil. Za nama so jezno drdrale strojnice.

Nisem se upal ustaviti. Divjal sem skozi zapleteno podrast in se skokoma skrival za drevesnimi debli. Potem sem prišel na čisto in občutil, kako se mi dolga trava zaplela med noge. Spot in spet sem padel, pljuča pa so mi plala kot kovaški mehi, dokler končno nisem povsem omagal. Zdal sem hodil počasneje in kmalu slišal zadaj nekoga, ki si je z velikim trušcem utiral pot med gumijevci. Ustavil sem se v mali vdolbini, počenil in čakal. Bil je Don. Skoraj bi se prekučnil dezme, a me je v zadnjem trenutku opazil v migljajoči svetlobi požara, ki je bil zdaj že kake četrtil milje za nama.

»Vse v redu, Mac?« me je vprašal.

»A-ha.« Komaj sem lovil sapo.

»Toda ne čakaj tu!«

Sla sva dalje, a ne v ravni črti, če je to bilo mogoče. Nekaj časa sva tekla, potem dirjala, nato spet počasneje hodila. Glasovi borbe za nama so postajali vedno bolj tihi, dokler niso zamrli. Oba sva težko in pliskajoče sopla. Toda obenem sva bila vsa iz sebe od veselja.

»Kaj za vraga si se pa ti obiral okrog vrač!« sem zasopihal, ko sva šla malo bolj zlagoma.

»Debela zadnjica, je imel moj bolo.«

»Sveta nebesa, človek! Zaradi tega si se obotavljal?«

»Ne vem, Kroglja se je zarila v njegovo glavo in ni hotela ven. Končno sem jo pustil in vzel njegov bajonet.«

»Jaz tudi,« sem zagodrnjal. »Dobil sem »Svinjski obraz« v roke in obdržal njegov bajonet.«

Don se je zasmeljal. »Dva od njih sta jo na vsak način skupila, in to dva najbolj gnusnih. Mac, fanti moj, zunaj sva! Se zavedaš tega? Zunaj! Svobodna sva!«

»Zdaj se nima smisla s tem bahati. Nisva še iz gozda.«

»Toda najhuje je že mimo.«

»Bomo videli.«

Med gumijevci na levi je bilo slišati nenadno šumenje, ki naju je spravilo v tek. Kmalu sva bila

izven majhne gumijevce plantaze in pred širokim pasom džungle, kjer nama je lalag trava segala do pasu, a včasih tudi do prsi. Doslej sva hodila proti severu, toda računam se, da bova morala ubrati smer med severom in severovzhodom, če bova hotela priti do Rodriguezevo hiše.

»Bolje bo, če obrnva proti desni,« sem rekel Donu. »Nekje tu bova nalezela na Bukit Timorsko cesto.«

»Ti si navigator, Mac. Toda povem ti: če se zmo- tiš, se bom pritožil čem tebe pri letalskem ministr- stvu, ko bo ta zadevica mimo!«

Nekaj po sreči in nekaj po presoji, sem določil popolnoma točno smer. Sla sva skozi znanje predele Singapura, kjer sva upala, da se bova lahko izdajala za Evroazijce, če naju dobi japonska patrulja (severovzhodna predmestja so bila polna Evroazijcev). Potem sva šla k Bukit Timorski cesti in ji sledila več milij. Enkrat sva se bliskovito skrila v visoko travo, ko je prikolovratila mimo skupina Japoncev. Trava je bila dovolj visoka, da naju je lahko skrila, toda ko sva se plazila skozi njo, je tako šumelo, da bi zbudilo še mrtve. Zato sva šla nazaj na cesto. Bila je že trda tema in žive duše nisva srečala.

Cez kako uro sva zapustila cesto in jo mahnila v širok pas gumijevcev, za katerega sem vedel, da se razprostira več milij daleč, prav do vasi Paya Lebar.

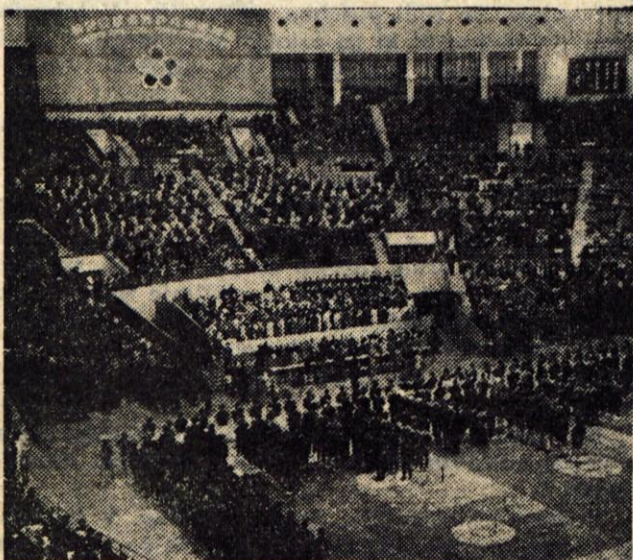
Med drevesi je bilo temno in hladno, toda s nauju je curkalo znoj, ko sva se oprezno prebijala skozi ravne, neskončne vrste dreves, globoko sklonjena, z bajonetom v rokah, ter se obračala pri slehernem sumljivem žumtu, si večkrat poskajala kritje in ne- gibno ležala, dokler nisva bila prepričana, da ni nobenega varoka za preplah. Nebo je bilo jasno in svetlo, svezde so nama kazale pot. Proti Singapuru pa je nad modrirjem in džunglo visela nizka megla. Najraje bi tekla kar naravnost, da bi čimprej prišla v Paya Lebar, toda razum nama je veleval previd- nost. Zato pa je najina komaj osem milij dolga pot trajala več kot šest ur.

Janez Teran govori o vtisih s svetovnega prvenstva v namiznem tenisu v Pekingu

Z letalom preko Sibirije v Peking

(Drugo nadaljevanje)

Na postaji nas je počakal predstavnik sovjetske namizne teniske zveze, ki nas je odpeljal na največjih hotelov v Moskvi »Ukraina«. V tem hotelu smo se nastanili. Ima 29 nadstropij in je zgrajen v stilu mnogih velikih

Otvoritev Svetovnega prvenstva v namiznem tenisu

zgradb v Moskvi za časa Stalina. Ze tega dne smo dvakrat trenirali na velikem Leninovem stadionu. Pod velikimi tribunami so dvorane za trening skoraj vseh športnih panog, pred njimi tudi lepa dvorana za namizni tenis. Naslednji dan smo še enkrat trenirali, nato pa smo se pripravili za nadaljnjo pot.

Ob 11. uri zvečer smo se vkrcali v močeno sovjetsko reaktivno potniško letalo »TU 104«, ki nas je odneslo s seboj daleč proti Vzhodu. Letalo zmoglo maksimalno brzino 1000 km na uro in leti 10 do 12 km visoko. V njem je prostora za 100 potnikov. Vožnja je bila zelo udobna, le pri pristajanju smo imeli hude bolečine v ušesih in čelnem delu glave. To je bilo predvsem na goratem letenju, ker se je moralo letalo hi-

on do vsakega najmanjšega vija-ka, nakar smo po enournem postanku odleteli naprej proti Irkutsku. Ko smo pristali v tem mestu ob Bajkalskem jezeru, je bil že dan. Kazalec na urah smo spet premaknili za dve uri naprej.

Ob 11. uri dopoldne smo zapustili Irkutsk in leteli naprej preko zamrznjenega Bajkalskega jezera, najglobljega jezera na svetu. Čez tri ure smo po preletu čez veliko puščavo Gobi in preko ki-tajskih gora prispeli ob 15. uri v Peking.

Na letališču so nas počakali čla-ni naše ambasade in predstavniki kitajske namiznoteniške zveze. Odpeljali so nas do hotela »Hsim Chiao«, kjer so bile nastanjene vse reprezentance.

(Dalje prihodnjič)

Tovariši iz borb, mladina in športniki so si podali roke

Letos že petič ob žici - Ob 20-letnici ljudske revolucije poseben poudarek na množičnosti

LJUBLJANA, 7. MAJA

Okolica Ljubljane je bila danes spet vsa živa. V glavno mesto Slovenije je tokrat prihitelo nad 12.000 udeležencev vsakoletne najbolj množične športne prireditve in hkrati pomembne politične manifestacije, ki ima letos, ko slavimo 20-letnico ljudske revolucije, še poseben pomen. Ljubljana, okrašena s cvetjem in z zastavami je danes sprejela borce, ki so v letih, ko je bila slovenska prestolnica še ograjena z okupatorjevo žico z nabitiimi puškami branili svojo svobodo; illegale, ki so z izvedbi Slo-venskega poročevalca, skritimi nekje pod obleko vili val pogum napadenemu ljudstvu; mladino, ki dobro pozna ta del naše slavne zgodovine iz pripovedovanj borcev in na-rodnih herojev ter športnike iz vse domovine in celo iz drugih dežel, ki so se radi odzvali vabilu, da s svojim nastopom oživijo spomin na težke dni vojne. V vseh pa so danes spet oživeli spomini na slavno dobo odpora in osvoboditve z žico ograjenega mesta, ki ni klonilo pod okrutno roko okupatorja.

Točno ob petih zjutraj so petar-de z ljubljanskega gradu in zvoki koračnic godb, ki so šle po ulicah našega glavnega mesta, naznanile pričetek petega tradicionalnega partizanskega pohoda »Ob žici okupirane Ljubljane«. Na Trgu revolucije so se pričele zbirati množice tekmovalcev in tudi de-ževno vreme, ki je sprva grozilo spremljati letošnji jubilejni po-hod, jih ni moglo odvrtiti od so-delovanja v veliki politično-špor-tni manifestaciji ob obletnici ljud-ske revolucije in osvoboditve Ljubljane. Pred ljubljansko uni-verzo, od koder so posebni avto-busi vozili udeležence pohoda na startna mesta, je bilo iz minute v minuto bolj živahno, vrvež pa ni prenehal skozi ves dan.

S starta za tekmovalni pohod moških ekip pri spomeniku ob Ti-tovi cesti so se že ob 6. uri zju-traj spustile v boj prve petčlanske ekipe. Na startnem mestu smo slišali napovedovalčev glas: »Eki-pa s startnimi številkami 102, 192, 146, 148, 149, 127... na start! Od-hod ob 6. uri 57 minut. Se 15 se-kund... pripravljeni... pozor... pohod! Srečno tovariši!« Ekipa za ekipo so krenile na pot, kjer se je na 25 kilometrov dolgi progi pokazala moška vzdržljivost in tovarštvo. Najbolj živo je bilo dopoldne v Tolstojevi ulici, kjer je bil pričetek množičnega parti-zanskega marša na 15 kilometrov dolgi poti. Sonce je že pred de-ve-to uro močno ogrelo ljubljansko okolico in v zrak je postalo pri-jetnejše. Na poti smo videli same

nasmejane obraze mladih, »malo starejših« in tudi takih, ki so že prehiteli Abrahamova leta. V športnih dresih, z nahrbtniki, v taborniških krogih, z medaljami na prsih so udeleženci premagovali

S pohoda »Ob žici okupirane Ljubljane«

Pred stalno konferenco počitniških skupnosti za Gorenjsko

SAMO NAVODILA - odločajte sami

V sredo, 10. maja ob 8. uri, bo v sejni dvorani Delavskega doma v Kranju I. stalna konferenca počitniških skupnosti za Gorenjsko. Razpravljali bodo o stanju in pogojih koriščenja prostega časa naših delovnih ljudi in o pogojih za razvoj delavskega turizma na Gorenjskem. Nekaj več o stalni komisiji nam je povedal predsednik komisije za socialna vprašanja pri krajanskem Okrajnem sindikalnem svetu, tovarš J. HORJAK. Povprašali smo ga, kaj je privedlo do ustanovitve stalne konference in kaj bodo na njej razpravljali.

»Naš glavni namen je organizirano skrbeti za oddih in rekreacijo našega delovnega človeka. Ze do sedaj so obstajale pri okrajnem in občinskem sindikalnem svetu posebne komisije, ki so skrbele za to, vendar naš družbeni in gospodarski razvoj tako hitro napreduje, da je bilo nujno treba misliti na nekoga, ki bi stalno skrbel za ta vprašanja. Zato tudi sklicujemo stalno konferenco, ki se bo po potrebi večkrat sestajala.

V krajanskem okraju imamo 60 počitniških objektov s kapaciteto okrog 1600 postelj. Splošne ugotovitve so: razdrobljenost počitniških domov in posledice tega, ne-ekonomično poslovanje v njih, domovi oddiha so odprti prekratko dobo, večina je zaprtega tipa in organizacija različnih športnih in kulturnih prireditev v turističnih krajih med dopustniško sezono je prebika. Domovi oddiha naj bodo odprti čimdlje, v njih naj preživijo dopust čimveč zaposlenih. Ali naj hodijo delavci poceni na dopust le v svoje počitniške domove ali tudi v domove drugih podjetij? O vseh teh stvareh bomo podrobneje govorili v sredo, ko se bodo sestali predstavniki kolektivov in služb, ki imajo svoje počitniške domove v našem okraju in izven njega, nadalje predstavniki komisij občinskih svetov za oddih in rekreacijo, TD, LM, LO, »Izletnika« in Okrajnega Zavoda za socialno zavarovanje, nam je dejal tov. Horjak.

»Razen tega bomo govorili tudi o počitniških skupnostih, ki jih bodo ustanavljali po posameznih občinah. Izkušnje so pokazale, da večina delavcev želi preživeti dopust vsako leto na drugem kraju. Zamenjave bi najbolj uspešno organizirale počitniške skupnosti, pocenili bi se dopusti delavcev, saj bi bili režijski stroški preko počitniških skupnosti znatno nižji - kakor če bi domove oskrbovale gospodarske organizacije same.

— mali maraton: 1. Popov (SZ) — štafete mestnih reprezentanc: 1. Moskva

Zadnji športni rezultati

Jugoslavija : Madžarska 2:4
Jugoslavija B : Madžarska B 1:5
Jugoslavija : Madžarska (mla-di) 1:1

Jugoslavija : Madžarska (mla-dinec) 2:1

MALI OGLASI

PRODAM

3 ha travnika na Mlaki prodam po nizki ceni. F. K. Delavska 39, Kranj 1609

Gostilna pri Zlati ribi v Kranju obvešča potrošnike, da prodaja pristna štajerska vina: rdeče, belo in črno na dom po 200 za liter. Se priporoča gostilničarka! 1659

Prodajam Fiat 600 - 1960, opremljen, skoraj nov. Naslov v ogla-snem oddelku

Prodajam lepo telico, 9 mesecev brejo, dobre sorte. Solar Rudi, Sp. Dobrava 1, Kropa 1730

Prodajam prostostoječi vzdoljni šte-dilnik, vrtna železna vrata 100x120 in 2 rabljeni ženski koleši. Na-slov v ogla-snem oddelku 1741

Prodajam Fiat 1100, tip 49 ali za-menjam za motor ali moped. Za-savska cesta 42, Orehek, Kranj 1763

Prodajam motorno kolo znamke DEW 350 cm z zadnjimi amorti-zerji. Balanč, Cepulje 7 1817

Prodajam šupo - 3 krat 3 m po-krito s cementno opeko, primerno za kokoši, zajce ali šrambo. Na-slov v ogla-snem oddelku 1831

Prodajam železje za krušno peč. Naslov v ogl. odd. 1832

Bel kombinirani otroški voziček, tapetiran, prodajam. Naslov v ogl. oddelku pod »Lepo ohranjen« 1833

Poceni prodajam živalski šivalni stroj, pogreznjiv. Predvor 52 1834

Prodajam moped TMZ v dobrem stanju. Poizve se vsak dan ob 7. do 18. ure na Ljubljanski cesti 6, Kranj 1835

Poceni prodajam dobro ohranjeno kuhinjsko pohištvo. Kovačič, Go-renja Sava, Kranj 1836

KUPIM

Kupim globok italijanski otro-ški voziček - rabljen. Bohinc Franc, Tržič 1777

Nedograjeno hišo ali ploščo v Kranju kupim. Ponudbe oddati v ogla-sni oddelku pod »Lepa lega« 1778

Kupim neuporaben šivalni stroj. Naslov v ogl. oddelku 1837

OSTALO

Društvo upokoencev, podružni-ca Kranj vabi članstvo na 12. red-ni letni občni zbor, ki bo v če-trtek, 11. maja 1961 ob 15. uri, v veliki dvorani OLO (nova stav-ba) v Kranju. Odbor 1781

Cenjene stranke obveščam, da sem preselil svojo delavnico pre-

ko visečega mostu - druga hiša desno, Zupančičeva ul. 2, Levči-nik Ivan, zlatar 1797

Našel sem moško kolo pri ope-karni v Stražišču. Lastnik ga dobi na Pševski 18 1839

Aktivko z dvema točnima pi-pama sem izgubil ob Britofa do Kranja dne 5. maja. Poštenega najditelja prosim, naj jo proti na-gradi vrne v Orehoviče 1, Kranj 1339

Upravni odbor bolnišnice za ginekologijo in porodništvo Kranj razpisuje 2 delovni mesti snažilk-strežnje. Prednost imajo prosilke iz bližnje okolice in Kranja 1840

Mirna uslužbenka išče sabo. Ponudbe oddati v ogl. odd. 1841

Iščem krojaškega vajenca ali vajenka. Senčur 115 1842

KINO

Bled: 8. maja ameriški barvni film LINIJA ZA TUKSON

Radovljica: 9. maja francoski film MEGRE NASTAVJA ZAN-KO ob 20. uri

Kranj »STORZIC«: - 8. maja nemški barvni film PETROGRAJSKE NOCI matineja ob 10. uri, francoski film VRELI ASFALT ob 15., 17., 19. in 21. uri, 9. maja italijanski barvni film DANAS-NJA DEKLETA ob 15., 17., 19. in 21. uri, matineja istega filma ob 10. uri

Letni kino »PARTIZAN«: 8. ma-ja italijanski barvni film DANAS-NJA DEKLETA ob 19.30, 9. maja ameriški film KLJUC ob 19.30

Stražišče »SVOBODA«: 9. maja italijanski barvni film MOZJE IN VOLKOVI ob 18. in 20. uri

OBJAVE

VABILO

Na 53. SKUPNO SEJO OBEH ZBOROV OLO KRANJ

Na podlagi 1. točke 126. člena zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS, št. 19-89/52)

sklicujem

43. SEJO OKRAJNEGA ZBORA IN 45. SEJO ZBORA PROIZVAJALCEV OLO KRANJ

ki bo v petek, dne 12. maja 1961 ob 8.30, v sejni dvorani okraj-nega zbora oziroma zbora proiz-va-jalcev Okrajnega ljudskega ob-bora Kranj.

DNEVNI RED 43. SEJE OKRAJNEGA ZBORA

1. razprava in sklepanje o ve-rifikaciji mandata odbornika OZ in zapislega;
2. razprava in sklepanje o polo-žajnih plačah oziroma o poseb-nem dodatku inšpektorjev OLO;
3. razprava in sklepanje o so-glasju k odločbi o ukinitvi PLM Zirovnica;
4. razprava in sklepanje o pred-logu za spremembo meje med ObLO Bohinj in ObLO Tolmin.

DNEVNI RED 45. SEJE ZBORA PROIZVAJALCEV

1. razprava in sklepanje o polo-žajnih plačah uslužbencev oziro-ma o posebnem dodatku inšpek-torjev OLO;
2. razprava in sklepanje o so-glasju k odločbi o ukinitvi PLM Zirovnica;
3. razprava in sklepanje o pred-logu za spremembo meje med ObLO Bohinj in ObLO Tolmin. Takoj po ločenih sejah bo v sejni dvorani OLO

53. SKUPNA SEJA OBEH ZBOROV OLO KRANJ

- z naslednjim dnevnim redom
1. poročilo o delu in problemih podjetja PTT Kranj in o moder-nizaciji telefonskega omrežja;
 2. perspektivni program rekon-strukcije Gorenjske železnice;
 3. volitvi in imenovanja;
 4. izvolitev predsednika OLO

PODPREDSEDNIK OLO: Svetko Kobal l. r.

OBVEZNO

CEPLJENJE PSOV

Na podlagi 4. člena odredbe o obveznem cepljenju psov proti steklini na območju občine Kranj, sprejete na seji ObLO Kranj dne 13. aprila 1961

RAZGLASAMO,

da bo obvezno cepljenje psov proti steklini po spodaj nave-denem razporedu:

9. maja ob 7. uri
- Visoko pri KZ
9. maja ob 8. uri
- Senčur - pri gostilni Jama

Komisija DS za sprejem in odpovedi delavcev in slu-ž-bencev KMETIJSKEGA GOSPODARSTVA SENCUR raz-pisuje:

1. delovno mesto **saldokontista**
2. delovno mesto **fakturista**

Pogoji: Za obe delovni mesti je potrebna srednja stro-kovna izobrazba z vsaj 2-letno prakso.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Osební prejemki po tarifnem pravilniku oziroma po dogovoru.